

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 12 februari 1931 kl. 2 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner angående biträdande från Sveriges sida av ett av sovjetregeringen inför Nationernas förbund framlagt avrustningsförslag.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna nr 189 i första kammaren av herr *Nerman* och nr 242 i andra kammaren av herr *Kilbom m. fl.* har hemställts, att riksdagen ville »i skrivelse till Kungl. Maj:t dels i princip uttala sig för i Genève föreliggande, av sovjetregeringen framförda avrustningsförslag samt dels anhålla, att regeringen ville genom den svenska delegationen i Nationernas förbund och dess avrustningskonferenser i alla instanser och i alla detaljer verka för och rösta i enlighet med denna riksdagens ståndpunkt».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

År 1925 tillsatte Nationernas förbund en förberedande nedrustningskommission, som fick i uppdrag att förbereda den blivande allmänna konferens, vid vilken de olika staterna skulle genom internationell överenskommelse förbinda sig att under viss tidrymd icke överskrida vissa vid konferensen överenskomna gränser för sina rustningar av olika slag. Denna kommission, som hållit ett stort antal möten, vid vilka olika förslag diskuterats, avslutade sitt arbete den 9 december 1930 genom framläggande av ett utkast till nedrustningskonvention, avsett att ligga till grund för arbetet vid den blivande allmänna nedrustningskonferensen, för vilken tid skulle utsättas av förbundsrådet. Konferensen lär komma att hållas i början av år 1932.

Vid den förberedande nedrustningskommissionens möte i mars 1928 framlade den ryska sovjetregeringens delegerade ett förslag till omedelbar, fullständig och allmän avrustning, vilket, efter en ingående behandling i kommissionen, avvisades av nära nog samtliga vid mötet närvarande ombud. Efter detta avvisande utsände sovjetdelegationen vid samma möte till kommissionens medlemmar ett nytt förslag, avseende proportionell minskning av rustningarna med förordande av en kraftigare minskning av stormakternas rustningar än av de mindre makternas. Detta förslag kom under behandling först vid det möte, som hölls av den förberedande nedrustnings-

kommissionen år 1929, varvid beslöts, att förslaget skulle bifogas kommissionens slutrapport, varigenom det komme att underställas den blivande nedrustningskonferensen.

Uti det konventionsutkast, som enligt vad ovan antytts blev slutresultatet av förberedande nedrustningskommissionens arbete, intogs den inledande allmänna bestämmelsen, att de fördragsslutande parterna skulle förbinda sig att, på sätt i övrigt i konventionen föreskrevs, begränsa *och så mycket som möjligt minska* sina rustningar. Uttrycket »så mycket som möjligt minska», vilket måste uppfattas så, att den ifrågasatta begränsningen skulle innebära i möjligaste mån en minskning av *då förefintliga* rustningar, tillkom med anledning av sovjetdelegationens förslag om en sänkning av den *existerande* rustningsnivån.

Av de föreliggande motionernas avfattning torde framgå, att motionärerna önska, att riksdagen skall uttala sig för den ryska sovjetregeringens första förslag, som inriktade sig på omedelbar, fullständig och allmän avrustning.

Utskottet anser, att det icke kan komma ifråga, att riksdagen söker binda Sveriges ombud vid den blivande nedrustningskonferensen att uttala sig för nämnda förslag. I fråga om Sveriges ombuds ställningstagande vid konferensen erinras om det direktiv, som enligt statsministerns uttalande i riksdagens andra kammare den 19 sistlidne januari meddelats de svenska ombuden i Genève, att »söka biträda varje praktisk och genomförbar åtgärd, som kan medverka till det internationella nedrustningsarbetet». Ett sådant direktiv torde vara fullt betryggande i fråga om Sveriges medverkan i detta arbete. Denna riktlinje har också följts alltsedan Sverige anslöt sig till Nationernas förbund.

Utskottet får på grund härav hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 februari 1931.

På konstitutionsutskottets vägnar:

C. A. REUTERSKIÖLD.

Närvarande: Herrar Reuterskiöld, Sävström, Strömberg, K. J. Ekman, Thulin, David Bergström, G. W. Hansson, Sundberg, Vennerström*, Hellberg, Mellén, Magnusson i Tumhult, Gustafson i Kasenberg, Jansson i Edsbäcken, Forssell, Andersson i Igelboda*, Karlsson i Vadstena, Fast, Petersson i Broaryd och Björck i Kristianstad.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1:o) av herr *Reuterskiöld*, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

Motionärerna synas avse, att riksdagen skulle genom framställning till Kungl. Maj:t omedelbart ingripa i ledningen av Sveriges utrikespolitik. Den av grundlagen anvisade vanliga vägen för riksdagens medverkan vid denna är emellertid en annan än då frågan gäller godkännande av överenskommelser, nämligen genom utrikesnämnden. Anledning synes icke föreligga för riksdagen att nu inslå på någon annan väg, även om möjlighet därtill finnes. Utskottet, som dessutom ansett tveksamt, huruvida ej dessa motioner snarare bort behandlas av tillfälligt utskott, men dock funnit sig kunna upptaga dem, hemställer därför,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

2:o) av herr *Forssell*, som ansett, att utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

Då utskottet finner, att det av motionärerna framlagda förslaget är i avsaknad av allt positivt värde ur svensk eller allmän västerländsk synpunkt, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.
